

ARXIV DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XVI - SEGONA EPOCA

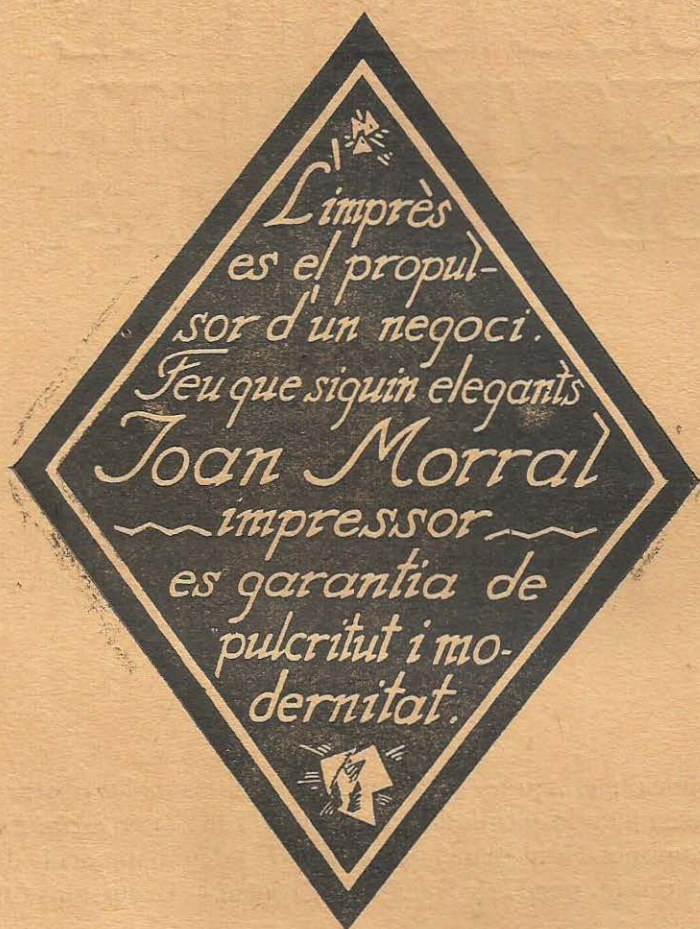
NOVEMBRE - DESSEMBRE DE 1934 :: N.º 92

SUMARI:

TEXT: Distínció merescuda. — Resum dels resultats de les observacions que he fet a la serralada central del Vallès, per *Jacint Elías*. — Chamonix-Mont Blanc, per *J. D.* — Els deu manaments de l'excursionista, per *Lluís Trenker*. — Crònica. — Excursions Oficials.

GRAVATS: Fotografia obtinguda l'any 1920, amb motiu de l'exploració de l'avenc de la Serra del Gall, en la qual hi figuren els senyors Armengol i Rigol, nomenats suara socis honoraris; clíxé, *J. Reig*. — De l'excursió a Núria i a Ull de Ter l'any 1918. Com en el gravat anterior hi figuren els dos socis honoraris nomenats darrerament; clíxé, *V. Galitzia*.

REDACCIO I ADMINISTRACIÓ: FRANCESC MACIÀ, 64

Josep Blay

Mobles - Decoració - Somiers - Enreixats

Despatx i Tallers:

Francesc Macià, 57 i 64

Terrassa

Hotel Victòria

CARTA
COBERTS
PENSIO

PREUS ESPECIALS PER EXCURSIONISTES

TERRASSA - Sant Pere, 50

ALFOMBRES - PERSIANES - HULLES - PLOMERS - RASPALLS - BARRETS - ESPARTERIA

A. Rovira

Casa fundada en 1770

Font-vella, 14

TERRASSA

Fàbrica de Corretges i Guarnicioneria en general. - Corretges de goma i lones

J. CASTELLA ESPAÑÓ

CASA FUNDADA EN 1790

ESGLÉSIA, 22

TELEF. 2151

CONFECCIONS I CAMISERIA

Panyos i Novetats — Sastreteria a mida

Casa Jorba

P. República, 8 - 10

Jaume Jover, 1 - 3

Terrassa

Ràdio casa Farràs

Pianos - Música - Mètodes

Pianos de lloguer - Discos

VENDES A PLAÇOS

Jaume Jover, 18 - Telèfon, 1593

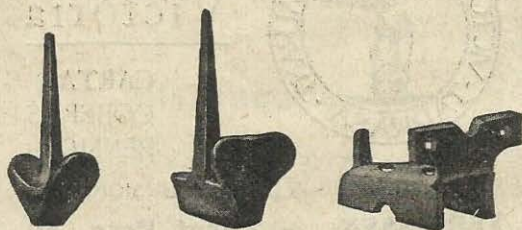
CASA LLUGANY

SANT PERE, 39

MATALASSERIA

ARTICLES D'ESPORT

CONSTRUCCIÓ DE CLAUDS de totes classes i ARTICLES DE FERRETERIA

Ramon Morral

Especialitat en tota classe de
Tatxes per a Calçats d'excursió

Mas Adeí, 21 ❁ Taller: Mina, 60
TERRASSA

Fàbrica de Teules mecàniques

Segués, Donadeu i C.^a

Terres cuites per façanes i
jardins - Articles sanitaris

Despatx: Fontvella, 1 - Telèf. 2111

Casa Martorell

Perfumeria nacional i estrangera
Plateria
Bisuteria
Paraigües
Ombrel·les
Objectes propis per a regal

Font-vella, 59 - **TERRASSA**

Galí i C.^{ia}

Drogues
Productes Químics

**MATERIAL
FOTOGRAFIC**

Conserves
Perfumeria

Sant Pere, 27 - Telèf. 2039

CASA CUNI

◆◆◆ CONFITERIA ◆◆◆

RUTLLA, 52 : TERRASSA : TELEFON 1717

ARXIV

DEL CENTRE
EXCURSIONISTA
DE TERRASSA

ANY XVI

Segona època

NOVEMBRE - DESEMBRE 1934

NÚM. 92

Distinció merescuda

EN l'última Reunió General Ordinària del nostre Centre, va aprovar-se per unanimitat, nomenar socis Honoraris als senyors Marc Armengol i Evarist Rigol. Ben merescuda tenen tots dos aquesta distinció, car han estat dos fermes enaltidors de l'excursionisme.

L'horitzó de l'excursionisme és tan immens i variat, són tan diverses les formes de conrear les múltiples fases de l'excursionisme, que fan que també siguin diversos i variats els cap de brot de llurs cultivadors.

Bona part de l'ascens moral i espiritual del nostre Centre, es deu a aquests dos homes que no han escrit cap llibre, ni tan sols han donat una conferència il·lustrada amb projeccions en el local social.

Els saben molt bé el valor immens que té un bon llibre i els beneficis que hom pot copsar d'una bona conferència; però és que ells no s'hi han sentit cridats i el seu llibre i la seva conferència ha estat i és, el mantenir llur paraula viva i eloqüent amb els homes actius i treballadors del nostre excursionisme.

Ells, més que dir les coses, les han fet; han aconseguit fer veure als excursionistes, el que els havien explicat.

Ells han seguit amb ferma embranchida, camins nous, rutes ignorades i, amb ells al davant, la nostra gent, els excursionistes, han vist i han palpat, allò que havien llegit a un llibre o bé esguardat en unes projeccions.

Aquests dos homes d'acció excursionista constant i d'una vasta coneixença global, gaudeixen amb tot i els seus anys, d'una juvenesa d'esperit admirable.

El senyor Rigol encara tresca per les muntanyes; la seva testa fornida de cabells blancs com la neu, encara guia l'estol d'excursionistes, i la seva paraula mascle i al·ligonadora, vibra per les altituds i fondalades com els cants dels ocells i les aigües de les fonts.

En canvi el senyor Armengol, una ingrata malaltia el priva com aquell qui diu, de sortir de casa d'uns quants anys ençà. Però amics, heu de saber que ell és l'excursionista de sempre. Posseeix un sentit tant elevat de l'excursionisme, té en son poder tants records saborosos, i al seu entorn una esposa com una santa, que a desgrat del seu defalliment corporal manté lúcid com mai el seu esperit jove i depurat. La limitació de l'espai, li és compensada per la volada gegantina del seu esperit.

Voleu amics donar-li una alegria? Porteu-li la flor o la planta més olorosa i més bella que trobeu a la muntanya, retornant d'excursió. I doneu-li la mà, que ell, l'excursionista admirable, vos en restarà agraït.

La nostra més cordial felicitació als senyors Rigol i Armengol per llur nomenament de socis Honoraris.

Resum dels resultats de les observacions que he fet a la serralada central del Vallès

Des de que fa molts anys vinc observant els detalls estratigràfics i tectònics que es noten en aquesta serralada, crec haver arribat a conclusions interessants, les quals he exposat en diversos articles publicats en diferents butlletins d'entitats excursionistes de la nostra ciutat.

Avui em plau fer-ne un breu resum, afegint-n'hi un que encara no l'havia exposat mai a la consideració dels lectors, per ésser degut a unes observacions recents. Veu's ací el resum d'aquests resultats, que si les meves interpretacions són correctes, han de fer-se interessants, alguns per la seva novetat.

I. El seguit de pedregars que des de prop de La Puda, i passant per dalt de les serres d'Ullastrell, de can Santfeliu i de les Martines, van a parar a Sardanyola, demostren que llurs pedregars són les desferres de roques arrossegades i dipositades pel Llobregat. Aquest riu, com que aleshores no s'havien esfondrat encara els terrenys entre Sardanyola i Montcada, és de creure que, passant per algun dels collets de l'extrem N. E. de la serralada del Tibidabo i algun de les muntanyes de la costa, aniria a desguassar a la Mediterrània bon xic més enllà de les platges actuals.

II. Mentre el Llobregat va passar per tals indrets no existia encara la serralada central, sinó que els seus terrenys formarien una conca o sigui la depressió més fonda del Vallès, ja que segons les lleis de la hidrostàtica els corrents fluviàtics no circulen mai per dalt de les carenes i turons, sinó sempre pels llocs més fondos d'una contrada.

III. D'això se'n dedueix que aleshores no existien ni la fondalada de Terrassa pel nord, ni les de Martorell i de Rubí per migjorn, sinó que les rieres i torrents baixats de les muntanyes del nord i de migjorn, venien a abocar-se al Llobregat, fent-se tributaris seus. Així ho proven els claps d'argiles blavenques i els claps d'argiles vermelles, intercalats als acarretjos deixats pel Llobregat a la serralada central. Els claps blavencs pervenien de la dissolució de les terres blaves de sota els plans de cân Amat, i els claps vermells de la dissolució de les arenisques vermelles aquitanianes de Marto-

rell, de Castellbisbal i de Rubí. Si aleshores ja haguessin existit les fondalades de Terrassa, de Martorell i de Rubí, els corrents que portaven els sediments blavencs i vermells no els haurien pogut dipositar a les altures on es troben ara.

IV. També he pogut comprovar el desviament del Llobregat vers Castellbisbal en acabar l'època Sarmatiana, molt pausadament al principi i ràpidament després. Així ho palesen els bancals superiors d'acarretjos, els quals a l'antic camí d'Ullastrell, entre la casa i el bosc de can Poal, es desvien vers el S. E. a curta distància els uns dels altres, sobreposant-se successivament els de migjorn damunt dels bancals de sauló que cobreixen als acarretjos veïns que els segueixen al nord; mentre que des l'Estret de mossèn Pere per enllà els cursos dels bancals d'acarretjos es troben bon xic distanciat els uns dels altres.

V. Així mateix es pot comprovar l'esfondrament dels terrenys del nord i de migjorn de la serralada central per mor de la descompressió o aflluixament que va seguir en cessar les premsades que a les darreries de l'època Sarmatiana venien del cantó de Martorell i de Gelida, les quals, havien fet alçar la serralada, convertint la conca o depressió central d'abans en el relleu més alterós del mig de la contrada. Degut a l'esfondrament dels terrenys del nord es va produir la gran fondalada de Terrassa i de Sabadell en la qual s'hi arreplegaven les aigües que baixaven de les muntanyes del nord, formant-hi el llac pontià; i degut a l'abaixament dels terrenys de migjorn, el Llobregat es va desviar vers Castellbisbal, anant a passar per dalt del que avui són els turons del Verdulaga i del Castell.

VI. Durant l'època següent o Pontiana, mentre les aigües del Llac Pontí romanien al vessant nord de la serralada central, tot just les premsades que venien de llevant començaven a arrugar els terrenys en turons i collets, no existint aleshores encara els esborancs pels quals travessen avui dita serralada les rieres de Terrassa, de Gaià, de can Trullàs, de can Marcet i de can Santjaume.

VII. En començar el període pliocènic, havent-se esfondrat els terrenys entre Sardanyola i Montcada, els de la serralada central varen aflluixar-se, esquerdant-se alguns dels collets que s'havien iniciat poc abans. Aquests esborancs no eren prou oberts ni es trobaven al nivell de les aigües del llac, les quals no s'hi podien escórrer. Com per altra banda els terrenys a causa de l'esfondrament del Vallès oriental de què acabem de parlar feien gran pendent, les aigües del llac pontià es precipitaren vers Sardanyola i Montcada,

fins restar el llac eixut. Aquestes aigües, ficant-se per entre el turó de Montcada i les muntanyes de la costa, s'escorregueren cap al pla de Barcelona, aleshores negat dins la mar, i aquesta corrent va iniciar el curs del Besòs.

VIII. Més tard, després que les premsades de l'època Astiana, venint del S. S. E. hagueren produït un seguit d'arrugaments paral·lels formant carenes transversals d'O. S. O. a E. N. E., les quals es noten des del vessant nord de la costa de can Poal fins a les serres de La Pineda; en començar l'època Siciliana vingué la descompressió, produïnt-se aleshores als volts de Terrassa grans esfondraments, devenint un dels llocs més fondos el pla de can Aurell. (1) Així ho demostra el continuat curs d'acarretjos deixat per la riera de les Arenes, la qual desviant-se des de Matadepera i passant per can Carbonell i per llevant de Serra de Gosses, vingué a passar pel sòcal de la casa de can Aurell. Topant allà prop contra la serralada central a l'enfront de la Font de la Cogullada, es desvià vers les hortes de can Bosch.

Els efectes de tan gran commoció ens els revela l'agraonament en margenades i replans en els boscos de can Aurell i de can Poal, el mateix que el seguit de talls o marges paral·lels que s'esgraonen des de la serra de can Cardús vers al pla de can Aurell. Els tals replans no són terrasses fluvials, com algú podria creure, car no es troben coberts per gruixes d'acarretjos com les que va deixar el Llobregat, sinó agraonaments tectònics produïts per les saccejades del gran terratrèmol, ocorregut aleshores. Avui aquest agraonament en els boscos de can Aurell i de can Poal, es va accentuant cada vegada més per mor sobretot de les aigües d'infiltració que passen per sota, eixint novament a l'exterior en les diferents fonts que apareixen a diferents nivells dels encontorns d'aquells boscos, i sobretot provoquen l'esmunyiment dels terrenys argilencs sota els horts de can Poal.

Tals són els principals resultats de les observacions fetes a la serralada central del Vallès. Darrerament altres observacions m'han fet entreveure un moviment tectònic insospitat fins ara, i que potser va ocórrer poc abans d'acabar-se l'època Sarmatiana.

Als marges de la carretera de Martorell, entre la casa de Vista Alegre i l'Estret de mossèn Pere, els bancals d'acarretjos deixats pel Llobregat es troben inclinats amb buçament a ponent, a conseqüència de les premsades que a les darreries de l'època Pontiana venien de llevant. Generalment aquests bancals alternants de conglomerats i de sauló són tots concordants o paral·

(1) Així com l'agulla imantada de la brúixola es dirigeix sempre vers el Nord Magnètic, així també un corrent fluvial, en desviar-se per mor d'un gran terratrèmol, es dirigeix vers el lloc més fondo de la contrada.

les els uns amb els altres; però hi ha indrets en els quals presenten una lleu discordança gradual, i altres en els quals la discordança o manca de paral·lelisme és sobtada o d'angle molt obert.

Aquestes discordances no poden haver-les produït les premsades de lleuant, de que he parlat abans, les quals varen alçar u ondular els terrenys en tota la seva gruixa sense alterar el paral·lelisme dels bancals. El canvi del pla de sedimentació dels acarretjos, data de l'època de la deposició dels bancals, que és més antiga, o sigui de les darreries de l'època Sarmatiana.

¿De quin cantó venien els moviments que aleshores canviaven el pla de sedimentació dels acarretjos? Veu's ací el que no he pogut esbrinar. Si venien de lleuant resultarien ésser els moviments precursors dels més accentuats que varen tenir lloc durant l'època Pontiana; però si venien del S. E., com sembla indicar-ho la direcció a N. O. dels bancals d'arenisques vermelles i conglomerats en el començ del corriol que dalt de la serralada mena des de la carretera de Martorell a l'Estret de Mossèn Pere, aleshores el tal moviment podria ésser una rèplica o repetició tardana dels moviments alpins, que ja feia mils anys havien cessat. Es comprén que si els moviments alpins varen produir-se a conseqüència de l'aclofament i final submersió d'unes terres continentals situades entre les Balears i l'Algèria, podien haver restat primparats per aquells indrets veïns alguns fragments continentals, que varen esfondrar-se molt més tard, a les darreries de l'època Sarmatiana. Aquestes dues interpretacions sols les dono com a provisionals, mentre no se'n presentin altres més versemblants i satisfactòries.

Per tal de fer més completa la història de l'aparició i evolució de la serralada central i dels canvis experimentats per la nostra comarca, convé continuar les observacions, les quals segurament donaran lloc a resultats in-sospitats, o bé faran rectificar certes conclusions equivocades.

JACINT ELÍAS.

Divendres 14 desembre, a les deu vespre *Projecció de l'interessant film*

LA CONQUESTA DEL MONT CERVÍ

per LLUIS TRENKER

A la Sala d'actes del Centre

Chamonix-Mont Blanc

Passat Aix les Bains, el tren s'endinsa per una vall, cada vegada més verda i més mollà on aclofada hi ha la polida vila d'Anecy, que té aquell llac blau que va fer somniar tant a Lamartine. Després, les muntanyes morades es van elevat, esqueixalant el cel de la tarda estival, barroc de núvols. Cau lent el capvespre quan a Saint Gervais prenem el tren elèctric de muntanya. Aleshores contemplem aquell fenomen peculiar de les altes soledats i el sol fa estona que es post; la vall ja és negrosa de nit, mentre les culminants crestes del Mont Blanc resten encara amb les neus tenyides de taronja i de roig metàl·lic, produint sobre el cel foscant color turquesa un efecte fantàstic.

Però l'endemà, aquelles boires barroques s'havien allisat i suquejaven una pluja menuda i freda que ens condemnà a pasturar pels carrers lluents del poble, sota un miserable paraigües. Què fariem? Per sort s'esqueia la diada de la Mare de Déu d'Agost en la qual Chamonix celebrava la «Festa dels Guies».

Alts, fornits, construïts amb cordam i cuir ressec, amb els pits constel·lats de medalles, amb piolets i cordes al coll, els guies surten de la Casa de la Vila, passant pel dessota d'aquelles lletres: *Egalité Liberté Fraternité*, i, precedits d'uns pendons inefables i d'una *fanfare* de cornetins desafinats, dona un tomb pels carrers sota la pluja, es fiquen majestuosament a l'esglesiola parroquial i es posen al primer rengle dels bancs.

L'ofici solemne es desenrotlla entre els sons d'orgue i les nassalitats litúrgiques de consuetud. Però el *clou* és el sermó que un predicador (segons sembla de molta anomenada) fa des de la trona. Mai havia oït jo una cosa semblant. A ben segur que el mossèn no oblida aquell inclit eclesiàstic Bosuet i fa, com ell, una meravellosa oració fúnebre. Parla amb efectes teatrals, però alhora poètics, dels guies que han deixat la pell al Mont Blanc; en conta llurs epopeies dramàtiques, llurs odissées tràgiques i ho fa tan patèticament bé, que la gent plora. I no són pas solament els guies, o els altres muntanyencs els que amb un gest rude s'aixuguen els ulls amb la mànega del gec, sinó la mateixa gent que han vingut de París per a passejar pel Mar de Glaç i que ara romanen empressonats en la petita nau de l'església humil, timbalejada per la pluja. Són aquests joves corcats de civilització i aquestes

damisel·les fumadores i pintades que, sota la paraula emocionada del predicador, somiquegen i es van fent càrrec que la *Muntanya* és una cosa d'una certa importància i que els guies, aquells homes que seuen al primer rengle i pels quals es fa la festa, ben mirat tenen més mèrit que els maniquís dels modistes parisencs.

Jo, us sóc franc, després d'aquell sermó de Chamonix, l'excursió pel Mont Blanc em féu un gran efecte.

J. D.

ELS DEU MANAMENTS DE L'EXCURSIONISTA

Ens és plaent de publicar la traducció d'aquest interessant article del ferm alpinista Lluís Trenker, en el qual estem segurs que tots hi trobarem orientacions i consells d'un interès molt apreciable.

«1.er—No emprendre cap ascensió que estigui per sobre de les teves forces. Tu has d'ésser superior a la muntanya: no la muntanya superior a tu! T'has de proposar una fita en proporció a les teves forces, però també has de saber renunciar-hi i girar cua a temps, si així cal. T'has de concedir temps llarg i no voler fer la competència a la minuteria, ni establir rècords. No devoris cims, però tampoc no et deixis perdre cap feta muntanyenca.

2.^{on} —Prepararàs cada ascensió amb tots els cinc sentits, curosament, tant si vas sol, com amb amics, com amb guies. Un ignorant o desemparat, penjat de la falda d'una mainadera muntanyenca, fa una trista figura. El teu equipatge moral ha d'ésser tan complet com el teu equip de muntanya. Has d'estar familiaritzat amb el món que et rodeja i has de conèixer i comprendre les seves manifestacions. No sobrecarreguis el teu estómac excursionista, però tampoc no has de voler viure de caviar i ostres. El teu ideal muntanyenc t'ha de permetre celebrar una petita excursió diumengera amb la mateixa alegria amb què una altra vegada emprendre una difícil paret de roca. Has de saber trescar allà amb la mateixa naturalitat que grimpar ací. No et converteixis en un d'aquells que, de tantes parets de roca, no veuen les mun-

tanyes. Tampoc no has d'oblidar que les muntanyes estan plenes de perills, però també has de saber que amb una mica de precaució, circumspècció i experiència els pots salvar.

3.er—*En la muntanya no oblidaràs la teva educació.* Aspror, grolleria i duresa no són sinònims de força i d'alegria. Ja en l'estació i en el tren has de posar en pràctica la teva educació muntanyenca i particular. Pots assaltar cims, si vols, però no assaltis vagons de tren: no vulguis demostrar mai en els estreps del tren en marxa, que ets tan ferm i que estàs acostumat a transitar per relleixos insignificants de roca. No consideris la corda i els crampons com anunci dels del teu gremi. No posis en perill els vestits i els ulls del teu pròxim amb els teus trastos: esquís, piolet, crampons i altres estris, ni tampoc no has de violentar les seves oïdes amb xerrameca i xivarri super-sonor. Saluda el solitari vianant que trobis, o torna-li el seu salut, i si has de fer observacions desfavorables al seu aspecte, espera que sigui lluny i no et senti. No creguis que sigui necessari per al bon to muntanyenc emprar un dialecte de l'ofici, els modismes del qual siguin extrets en parts iguals dels barris baixos de la ciutat i de les cabanes dels llenyataires. Tampoc no és necessari mocar-se amb els dits ni practicar costums salvatges similars. Ja que no era pas aquesta la intenció del poeta en dir allò de: «A les muntanyes hi ha llibertat».

4.^{rt}—*No deshonoraràs l'indret que recorris, i no enlletgiràs la Naturalesa del Bon Déu amb ampolles trencades, closques d'ou, pells de fruita, trossos de paper, llaunes de sardina i altres brutícies.* No oblidis que aquell que vindrà després, també voldrà veure aigua fresca de la font que estàs a punt d'embrutar impremeditadament. No facis servir els pals indicadors de camins de blancs per a tirar-hi rocs, i no col·loquis els que haguessin caigut, en direcció falsa «per fer broma». No deixis cap reixa dels prats oberta, perquè pots perjudicar molt a la propietat d'altri i converteixes l'excursionisme en activitat repugnant per la població rural. Per la mateixa raó, no saltis dins de cap clos on no et demànin, ni t'introdueixis sense permís en les palleres i coberts. Pots cantar, si en saps i ho fas oportunament i amb mesura. Els udols muntanyencs s'adaptin poc sovint a la teva gorja, i encara menys als òrgans auditius dels teus semblants. Per regla general, a muntanya no cridis gaire ni facis molt soroll. No encenguis cap foc innecessàriament, i el foc que facis, ja per cuinar o per escalfar-te, tant a l'aire lliure com a sota teulada, vigila'l bé, i quan l'apagui's, apaga'l bé. No produeixis la caiguda de pedres des dels cims ni per distracció, i evita que en pujar o baixar

tu en rodolin per causes inevitables, encara que les canals de sota teu condueixin a llocs suposadament intransitats, car pots causar grans danys. I finalment, en camins bastant transitats i en cims molt visitats no practiquis nudisme o semi-nudisme; encara que has de disfrutar del sol i de l'aire tant com bonament puguis. Prop de llocs habitats, però, segueix sempre els costums establerts.

5.ª —Tingues el companyarisme en gran honor. Si ets el dirigent d'una colla no siguis autoritari ni obstinat, no vulguis tenir sempre la raó, i no et miris els teus companys amb superioritat, sinó que has d'ésser considerat i pacient, i cedeix als altres sense recança del que posseeixes moralment i materialment. La força del més dèbil sigui la mesura de les teves decisions. L'abandonar un ésser humà a la muntanya pot constituir un assassinat. Si ets un dirigent adapta't al cap, a la major experiència, dóna el major rendiment de tu i procura aprendre allà on puguis. No hi ha cap mestre que hagi caigut del cel, però molts han caigut de la muntanya. I, encara que siguis el més fluix de la colla, pots demostrar ésser ferm. Has de saber que bons «segons» són tan rars com bons «guies».

Tot estrany que comparteixi amb tu l'amor a les muntanyes, sigui el teu camarada, i molt més quan estigui en necessitat o necessiti qualsevol mena d'ajut encara que sols sigui un glop de la teva cantimplora o una ullada en el teu mapa. També has de veure un company, un amic expert, en el guia de muntanya professional. No tractis a ell ni als seus, amb orgull, ni et vulguis fer passar per més savi, però tampoc no facis com si haguéssiu menjat tota la vida en el mateix plat.

6.ª —*Respecta* el xalet de refugi com si fos la teva pròpia llar. Sigues humil, i no tinguis exigències que solament pot satisfer un hotel. No oblidis que el porta-monedes no significa res aquí dalt, i que davant de la muntanya tots hem d'ésser iguals. No introdueixis en el menjador els piolets, els esquís, la pluja, la mullena, el fred, el glaç, la neu i la brutícia, i si pot ésser, ni la suor. No rebaixis la cabana a l'alçària d'una taverna, car és lloc de descans i de repòs per a tots els muntanyencs. No ocupis tots els bancs i les taules amb la motxilla, piolet, provisions, mapes i cames. Encara que siguis molt jove has de saber que fins en els xalets de majors dimensions no hi cap una «parella de feliços enamorats». Deixa en pau els gramofons i les serveixes, i no toquis cap instrument si no és que realment en saps. No empastifis les llibretes-registre amb dites toixes, observacions poca-soltes, ni versos dolents, inscriu-hi conscientment el teu nom, el d'on véns i on vas, i abans

d'efectuar ascensions d'envergadura deixa dades a fi que, en cas d'accident, se't pugui portar socors, o que, en altres casos, no s'hagi de passar inquietud per la teva sort. Les roques i els murs dels edificis no són material d'escriure.

Pots exigir un lloc per a dormir, i àdhuc pots escollir el millor, si acabes de fer, o penses emprendre una ascensió, però, en cas necessari, l'has de cedir alegrement a persones que ho necessitin (esgotats, malalts, persones d'edat). No t'enfilis a les lliteres amb les sabates posades i no llisquis com un desesperat amb les soles ferrades escales avall, especialment a la nit i a punta de dia. Si ets un miserable roncaire no escolleixis l'habitació general per a efectuar les teves dormides i roncades. Tingues compte amb el llum i el foc a la cabana. No et facis la il·lusió d'ésser l'amo i senyor del refugi, i pensa que l'arrendador o guarda és l'administrador d'una institució per al bé del comú, i que has de seguir les seves instruccions per tal com és ell el responsable.

Cada lloc i cada cosa que usis deixa ho tal com t'agrada trobar ho. Especialment en refugis lliures has d'extremar la consideració envers els teus semblants, companys de refugi i successors, i no oblidar que el refugi i els seus estris són uns béns que t'han estat confiats. Economitza la llenya, a voltes transportada amb tanta de fatiga. Deixa la cabana neta i ordenada en anar-te'n; tanca-la curosament i no ometis de satisfer la quota de cabana i llenya.

7.^è *No robaràs.*—No robaràs als altres la pau i la tranquil·litat muntanyenca, ni la solitud, ni la vista dels cims. I tampoc els bastons d'esquí, corretges de fixacions ni altres coses, ni tampoc l'herba per al jaç, recollida pels altres amb dificultat, ni la llenya curosament cercada. Resumint: procura sempre tractar amb compte les flors i els camps, i els arbres i l'herba dels prats, i no inquietis el bestiar. No aterris cap arbre per procurar-te llenya o pel gust de desfogar-te. No destrueixis els formiguers per «curiositat». No tractis els cargols, granotes i altres bestioles com si fossin feres dignes d'ésser exterminades.

Considera la muntanya com un paradís en el que Déu t'ha posat, i coopera a conservar-li la seva fesomia i puresa.

8.^è *No mentiràs.*—No et donis to, no siguis fanfarró. Fins la més difícil ascensió muntanyenca és cosa fàcil comparada amb altres fets humans. No siguis pretencions i deixa a tothom ésser feliç a la seva manera, encara que siguin costellaires, vells, passarells o gent de l'altra entitat. Tampoc no has de renegar ni maleir, ni del temps, ni de l'hostatge, ni dels consemblants, ni

de les fixacions d'esquí. No transportis a la muntanya la política ni la polèmica. No et mofis ni critiquis les creences, els costums i els usos de la gent de muntanya. No oblidis que sempre ets un hoste, entre la gent de muntanya, a la muntanya i en aquest món.

9.ª —Guarda l'honor del teu Centre, no solament del Centre, l'escut del qual portes, sinó l'honor de tota la Comunitat que et va encaminar a les muntanyes, la que serveix un gran ideal i no a la teva comoditat, la que treballa per la generalitat, i que el sol fet de pertànyer a ella ja constitueix un honor. Estigues orgullós d'ésser un membre d'aquest cos, i de poder conservar i regir aquesta possessió. I també el pots honorar i el pots descobrir davant dels que han creat, que t'han creat això, els precursors, els mestres que en altre temps petjaren el primer camí del cim i els homes que posaren la darrera pedra en l'edici de la conquesta de les muntanyes.

10.ª —No profanis les muntanyes amb l'afany de batre rècords. Cerca la seva ànima.

LLUÍS TRENKER.

Trad. E. MORA - De *Meine Berge*.

Crònica

Excursions fetes.—Durant els mesos d'octubre i novembre s'han efectuat 33 excursions amb un total de 173 socis concorrents. D'aquelles, 2 foren fetes amb acampada, amb 5 tendes.

Els indrets preferentment visitats foren els següents: 1 excursió a Navàs, Serrateix, Cardona i Súria; 1 a Castelfelers; 1 a Olesa i Abreia; 1 a La Pobla de Lillet, Santuari de Falgars, Coll Subirana i Figols; 2 a Sant Salvador de les espases i La Puda; 1 a Tres Creus; 1 a la Seu d'Urgell, Les Escaldes d'Andorra, Coll de Fra Miquel, Pas de la Casa, Puimorens, Porter i Puigcerdà; 1 a les Fonts de Sant Feliu del Recó; 1 a Tarragona, Tortosa, Sagunt, València, Jativa i Gandia; 2 al Montseny: Viladrau, Sant Marçal, Les Agudes, Santa Fe i Gualba i l'altra per Viladrau, Sant Marçal, Turó de l'Home, Les Agudes, Arbúcies i Breda; 1 a Vacarisses, Sant Salvador de les espases i Olesa; 1 a Montjuïc; 12 sortides per diversos llocs de Sant Llorenç del Munt (Els Obits, Montcau, Euflàvia, Cova del Drac, La Mata, Can Pobla, etc., etc. i l'exploració dels avencs del Daví i el de Cadafalc); 7 excursions pels nostres encontorns (Ubac, Truncó, Fonts de Rellinars, Ullastrell, Pou del Glaç, La Barata, Mura, etc., etc.).

Biblioteca.—Ultra els butlletins i revistes que periòdicament es reben al Centre, han ingressat a la nostra Biblioteca els següents llibres i mapes:

«Boletín de la Academia de la Historia», volum CIV, quadern II.

«Tres compartiments de l'Alt Vallès», cedit pel seu autor, senyor Jacint Elías, distingit col·laborador d'ARXIV.

«De Tornada», d'Alain Gerbault, lliurat pel consoci en Joan Borràs.

«Tarrasa», per Manuel Marinello. Volum 31 de la Biblioteca de Turisme de la S. d'A. de F., cedit pel consoci en Josep Estruc.

S'han adquirit els cinc mapes de l'Institut G. C. i d'E., corresponents a Bossost; Bellber; Bujaruelo; Broto; Isil.

Ben sincerament agraïm la deferència que els senyors donadors esmentats han tingut amb el Centre.

Museu.—El nostre Museu ha estat convenientment ampliat amb un magnífic armari-vitrina, que el Consell Directiu féu construir atenent el prec que, en aquest sentit, li va fer la Secció de Ciències Naturals. Això permetrà de tenir convenientment exposats i classificats tots aquells exemplars de fòssils, minerals, pedres, conquilles, etc., que la falta d'espai impossibilitava de fer-ho.

—El vocal de la Secció de Ciències Naturals, senyor Joan Galí, ha fet donació al Centre d'un bell estoig-vitrina contenint una important col·lecció d'insectes, en nombre de més d'un centenar, pentanyents a l'Entomologia vallessana. Les principals espècies que hi ha representades són: Hemipters, Dipters, Ortopters, Neuropters, Lepidopters i Coleopters.

—També han passat a la vitrina corresponent els fòssils trobats a Sùria i a Alemanya, cedits pel consoci en Frederic Segué; les diverses petxines i cargols marins lliurats pels socis, senyors J. M.ª Fargas i Josep Estruc; els fòssils trobats a La Pobla de Lillet i a Coll Subirana, demés d'una col·lecció de fauna marina, cedida pel consoci en J. Datzira i Vidal.

El Consell Directiu es complau a palesar el seu més pregon agraïment a tots aquests socis que, tan desinteressadament, fan aportacions al nostre Museu.

El Calendari Excursionista per a 1935.—Dintre breus dies apareixerà el Calendari Excursionista de Catalunya per a 1935, el qual és editat, com el de l'any passat, per la Secció d'Esports de Muntanya del benemèrit Centre Excursionista de Catalunya.

Aquest nou calendari setmanal constituirà, altra cop, un inventari gràfic

dels millors paisatges de la nostra terra. El valor artístic i documental de les fotografies —alguna de les quals són originals del nostre consoci N'Antoni Miralda— serà immillorable i la seva reproducció, en diferents colors, superarà la de l'any passat.

Tal com va advertir-se per mitjà del tauler d'anuncis i de la premsa local, el preu d'aquest Calendari serà de 3'75 pessetes, però els que l'adquireixin en la nostra entitat els costarà 3 pessetes, solament. Cal, però, que tots aquells que desitgin posseir-lo, el sol·licitin l'abans possible.

La nostra ensenya.—Per tal que en els museus alpins de Budapest i Munic —els quals contenen un important nombre d'ensenyes d'entitats excursionistes de tot el món— hi figurin lesensenyes excursionistes catalanes, el nostre Centre ha cedit tres exemplars de la nostra ensenya al C. E. de C. destinades, cadascuna de les quals, al Museu alpi de la Federació Magyar Excursionista de Budapest, al Museu alpi de Munic i a la col·lecció que el C. E. de C. ha iniciat suara.

Una important reunió.—Convocats pel Consell Directiu, a fi de tractar de la commemoració del XXV aniversari del nostre Centre, que s'escau aquest curs, el passat dia 23 de novembre varen reunir-se, al nostre casal, els ex-presidents de l'entitat i una comissió de socis, juntament amb el Consell Directiu.

Es prengueren importants acords, dels quals, oportunament, en donarem coneixement als senyors socis.

Imatgeria Popular.—Digna de remarcar és l'obra que, en pro de la nostra Imatgeria Popular, vénen efectuant els nostres consocis senyors Josep M.ª Fargas, Joan Turu i Jaume Figueres.

El primer ha editat els Goigs en lloança de Maria Santíssima, venerada a les esglésies romàniques de Sant Pere de la nostra ciutat, els quals goigs porten el número 3 de la col·lecció del mentat consoci en Josep M.ª Fargas.

El boix i la lletra són còpia exacta d'un exemplar de l'any 1847. Els dibuixos són fets pel nostre amic en Mateu Avellaneda, la melodia gregoriana i l'acompanyament, per Mn. Joan Rebull, pvre.

Els consocis Turu i Figueres, han editat, conjuntament, els Goigs en lloança de Sant Martí, que es venera a la parròquia de Sorbet (Viladecavalls). La lletra d'aquests goigs és extreta d'un exemplar de l'any 1854 i l'interessant boix que porten, és original d'En E. Blanxart.

Un exemplar de cadascun d'aquests goigs ha passat a enriquir la col·lecció del Centre, gentilmente cedits per llurs editors, als quals donem les més expressives gràcies.

Les modificacions del Reglament.—Junt amb el present número d' *AXIV* ens és plaent de repartir als nostres consocis el full que conté els articles 4, 10 i 19 del nostre Reglament, redactats tal com s'aprovaren en la darrera Reunió General. Per la seva millor conservació, recomanem que s'adhereixi aquest full entre les pàgines del Reglament.

Ha mort Pierre Soubiron.—No cal dir com ens ha colpit la mort del ferm pireneïsta Pierre Soubiron, ocorreguda a la clínica del doctor Ollé, a Saint-Gaudens, pocs dies després d'haver arribat d'una excursió per les Malcèdes.

Pierre Soubiron, amb les seves excel·lents guies, ha contribuït fortament a fer-nos conèixer i estimar els Pireneus, els quals encara recorria amb la fortitud i l'esperit d'un jove, malgrat els seus 78 anys.

Amb el traspàs d'aquest enamorat i servidor de la muntanya, el pireneïisme perd un dels seus puntals més fermes. Descansi en pau Pierre Soubiron.

El centenari del Naixement de Russell.—En ocasió d'escaure's enguany el centenari del naixement de l'autor de «Souvenirs d'un Montagnard», Henry Russell, gran pireneïsta, el «Bulletin Pyrénéen» acaba de publicar un número extraordinari dedicat a la memòria del gran enamorat del Vignemale.

La memòria de Russell hi és evocada sota els seus aspectes d'alpinista, de literat, de catòlic, de músic, topògraf, etc., pels millors col·laboradors del «Bulletin Pyrénéen». Recomanem la lectura d'aquest extraordinari de la mentada revista, als nostres consocis.

Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya *L'autòmnibus pels esquiadors.*—La Junta Directiva d'aquesta Secció està ultimant les gestions amb una important empresa d'autòmnibus, per tal d'organitzar, com en la temporada anterior, el servei quinzenal d'un autocar entre la nostra ciutat i Ribes i viceversa, des d'on els esquiadors poden traslladar-se, fàcilment, a Núria o La Molina.

Secció de Ciències Naturals Tal com hem esmentat en la nota referent al Museu, aquesta Secció està ultimant l'exposició i la classificació dels diversos exemplars que figuraran en el nou armari-vitrina.

Excursions.—El dia 28 d'octubre es féu una sortida a can Cabassa d'Ullastrell per tal de recollir fòssils a les mines de carbó allí existents.

El dia 4 de novembre s'anà a la mina de can Parellada, on es captaren varies espècies de peixos i plantes aquàtiques.

El dia 11 del mateix mes es baixà a resseguir l'avenc del Davi de Sant Llorenç, on es recolliren, entre varis insectes, diversos exemplars de *Speophylus Kies Sant Llorensi*, espècie nova de la fauna de la nostra muntanya.

El dia 18 es va explorar l'avenc de Cadafalc on es capturaren varies espècies de reptils i altres insectes. Ens acompanyà en aquesta exploració el senyor Francesc Español, entomòleg del Museu de Ciències Naturals de Barcelona i el senyor J. Porta. S'obtingueren fotografies i s'aixecà un pla de l'interior d'aquest avenc.

El dia 25 va anar-se a Montjuïc, on es recolliren torritel·les, conus, peccens i altres fòssils.

EXCURSIONS OFICIALS

MES DE DESEMBRE

Dia 9.—Pràctiques d'esquís als *Rasos de Peguera*. Vocal, D. Rabassa.

Dia 16.—Excursió a *La Pola*, *Matarrodona*, *Rellinars* i *La Pineda*. Vocal, M. Molins.

Dies 23 al 26.—Excursió amb esquís a *Font-Romeu*, *Mont-Lluís* i *Les Bulloses*. Secció d'E. de N. i d'A. M. Vocal, Pere Puig.

Dia 30.—A *La Puda*, *Cairat* i *Olesa*. Secció de C. N. Vocal, J. M.ª Fargas.

MES DE GENER

Dia 6.—Pràctiques d'esquís a *Núria* i a *La Molina*. Amb autocar fins a Ribes i viceversa. Secció d'E. de N. i d'A. M.

Dia 13.—Excursió a *Les Pedritxes*, *Pou del Glaç* i *Castellsafera*. Vocal, J. Capella.

Dia 20.—Pràctiques d'esquís a *Núria* i a *La Molina*. Amb autocar fins a Ribes i viceversa. Secció d'E. de N. i d'A. M.

Dia 27.—Al *Girabau* i *Sant Feliu del Recó*. Vocal, Pere Anglada.

Clixè, J. Reig.

Fotografia obtinguda l'any 1920, amb motiu de l'exploració de l'avenc de la Serra del Gall,
en la qual hi figuren els senyors Armengol i Rigol, nomenats suara socis honoraris

Clixé, V. Galízia.

De l'excursió a Núria i a Ull de Ter l'any 1918. Com en el gravat anterior hi figuren els dos socis honoraris nomenats darrerament.

PLAQUES
PEL-LÍCULES

PRODUCTES
FOTO-QUÍMICS

Casa fundada en 1871

LA MARCA DE MAXIMA QUALITAT

Agència Oficial per Terrassa: **La Casa de l'Aficionat de
BALTASAR PLANS, Raval Fermí Galán, 38**

Distribuidor exclusiu per Espanya: **Joaquim Gasca Peris - BARCELONA**

MAGATZEMS DE MOBLES
de tots els estils i preus

ENTRADA LLIURE

3, SANT PAU, 3

Pressupostos gratis, sens compromís
**NUVIS: No deixeu de visitar-me
si us agrada l'estalvi.**

Frederic Setó

Cedaceria, Articles metal·lics

Alambres cedassos i garbells per mines i usos industrials. Cortines metàl·liques de cadena. - Instal·lacions completes de cercats, galliners i "pajareras"

**Topete, 63
Terrassa**

Consocis:

Efectueu les vostres compres en les cases anunciades en el present "ARXIU".

Aficionats

Drogueria Armengol

Revelo gratis tots els negatius
Ampliacions a preus econòmics

R. d'Egara, 215 - Telèf. 1312

Vda. de G. Plarqués

Joieria
Optica
Relotgeria

Font-vella, 18 - Terrassa

Articles d'alumini,
d'esport i propis
per a excursions.
Claus TRICOUNIS

P. Père

Unió, 32 :: Telèf. 1399

Joieria - Bisuteria - Optica

VDA. DE J. BALADA

*Extens assortit en Tro-
teus i Copes d'esport*

Font-vella, 19 - Palla, 2

PELLETERIA OLIVERAS

*Extens assortit en totes classes de Pells
fines i corrents. - Preus limitats per ésser
de fabricació pròpia. - En moneders
per senyoreta fem el 10 % descompte
mentonant aquest anunci.*

JAUME JOVER, 8

CAMISERIA

G. VACARISAS

Lo més nou

Especialitat a la mida

FONT-VELLA, 4 - TELEF. 1491

Soci!!

Tens companys?

Tens amics?

proposa'ls per associar-los a la nostra Entitat.

EXCURSIONS I VISITES COL·LECTIVES
ALPINISME - ESPORTS D'IVERN
CAMPING - ATLETISME
CONFERENCIES I CURSETS - EXPOSICIONS
BIBLIOTECA: Prestació de llibres i mapes
SESSIONS DE PROJECCIONS, ETC.

**Cafès - Maracaibo - Natura - Hag - Bombons i
Caramels selectes. - Capses per a presents, noces
i bateigs. - Cacaus, Sucres, Licors, Xocolates, etc.**

● **MORELL - Jaume Jover, 2**

RAPID EXPRÉS DEL CALÇAT
— DE —

Josep MILLANES

CARRER CREMAT, 16

TERRASSA

**Especialitat amb tota classe de sabates d'Esport i
Excursionisme. - Claus de totes menes. Tenyits de
totes classes, colors sòlids, en moneders i sabates**

Adobs perfectes, als 15 minuts

M. ABAD RIBERA

**Pues i Lliços per a Teixits - Extens assortit en Pues de Lloguer
Filferros de totes classes - Enreixats metàl·lics - Laminació
en fred de cercols per a embalatges i altres indústries**

CARRETERA MARTORELL, 29

TELÉFON, 2105